

Sychravův smrk u Lazů je druhým nejtlustším jednokmenným smrkem v ČR.

Nástupci mariánskolázeňského Krále smrků

Jaroslav Michálek, Muzeum Sokolov, p. o. Karlovarského kraje

Kdo bude nástupcem Krále smrků? Na otázku, kterou si položili autoři článku popisujícího zánik a současný stav ikonického památného smrku nad Mariánskými Lázněmi (Arnika 2017/1), nelze jednoduše odpovědět. Není to tím, že by padlý velikán neměl v blízkém okolí svého nástupce. O titul stromového krále lesů Mariánskolázeňska se nyní ucházejí minimálně dva kandidáti.

Tím s nejsilnějším kmenem je Sychravův smrk, významný strom Lesů České republiky (Michálek 2006 a 2014). Stojí u lesní cesty nad pravým břehem Velké Libavy asi 1,4 km jižně od zaniklých Dolních Lazů. V letošním roce dosáhl obvodu kmene 513 cm (měřeno ve výšce 130–210 cm). Je tak druhým nejtlustším známým jednokmenným smrkem

v České republice. Zřejmě je také nejsilnějším smrkem Slavkovského lesa, přestože další obří smrk by měl podle neověřených informací růst v severní části obory Studánka u Kolové. Pravdou je, že celé údolí Velké Libavy je na rozměrné smrky velmi bohaté, obvodu kmene přes 3 m tu dosahuje přes dvacet stromů. V úživném prostředí potoční nivy rostou smrky poměrně rychle, stáří nejmohutnějších však stěží přesáhne dvě stě let. Sychravův smrk, pojmenovaný po Ing. Janu Sychravovi, pracovníku ÚHÚL (Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa) a znalci Slavkovského lesa, má velmi silný válcovitý kmen, který je v bazální části (od země do výšky 3 m) lahovitě rozšířený, pravděpodobně následkem infekce václavkou. Spodní část

kmene porůstají mechy a lišejníky. Kořenové náběhy se vytvořily hlavně dolů po svahu, mezi nimi jsou patrné hluboké výklenky, ne však otvory do dutiny. Nelze ale vyloučit, že nejhlubší prohlubeň na severní straně dosahuje až k možnému vyhnílému středu kmene. Strom má korunu nepravidelně vřetenovitou, uprostřed nejširší. Je více vyvinutá ze strany od cesty, dole prořídlá, ve vrcholu hustá. Spodní větve má olámané. Mnoho větví ve střední části koruny poničila prosincová vichřice v roce 1999. Od té doby je strom ve stabilizovaném stavu. Na údolní smrk není příliš vysoký, jen 35 m, vrcholovou špičku (asi 3 m délky) srazil vítr už dávno. Před stromem je umístěna tabulka „Sychravův smrk – významný strom, Lesy České republiky, s. p.“ a okolí je vyčištěno od dřevinného náletu.

Za druhým z adeptů na krále smrků nemusíme odsud jezdit daleko. Poměrně nenápadný soliterní strom vyrůstá z levého břehu Lipoltovského potoka v kynžvartském zámeckém parku (Michálek 2006). Byl zmiňován před třiceti lety v Arnice jako smrk u zahradnictví s obvodem kmene 420 cm (Švandrlík 1987). Při měření v roce 1994 dosáhl obvodu 450 cm, v roce 2005 měl 471 cm a letos už 505 cm (měřeno ve výšce 130–210 cm). Můžeme oprávněně tvrdit, že roste jako z vody, protože od 80. let minulého století do současnosti (za 30–35 let) narostl jeho kmen v obvodu o 85 cm! Také tento strom není žádný čahoun, s výškou 37 m patří mezi průměrné smrky. Dlouhé spodní větve velmi husté a kompaktní koruny kuželovitého tvaru dosahují svými konci k zemi, takže mohutný, mírně nakloněný kmen spatříme až z bezprostřední blízkosti. V dolní části kmene jsou patrné dvě hluboké podélné rýhy – otisky po dřívě přirostlých slabších kmínkách. Na bázi přechází do silných kořenových náběhů, které vrůstají do nízkého potůčnického břehu, směrem k zámeckému zahradnictví se však rozbíhají daleko od kmene.

-
- ▲ Sychravův smrk.
 - ◀ Smrk pod zahradnictvím v kynžvartském zámeckém parku.

Oba předchozí stromy jsou důstojnými nástupci Krále smrků, jsou dokonce silnější než on, pouze nemají mohutné hákovité (svícnovité) spodní větve, které vzbuzovaly a dodnes u ležícího Krále vzbuzují největší obdiv. Statné smrky s hákovitými větvemi můžeme obdivovat například v louce proti Myslivecké hospůdce a zámečku na Kladské (o = 373 a 304 cm v roce 2016, v = 27 a 23,5 m).

Hákovité větve jsou svědectvím toho, že smrk alespoň v mládí rostl mimo les, nejčastěji na louce či pastvině a měl hustou, široce kuželovitou, zvěří nebo dobytčím okusovanou korunu. Spodní vodorovné větve byly zprvu nízkou korunou stíněny. Jakmile se dostaly z jejího zástínu, prudce se napřímily, zesílily a začaly růst jako boční vrcholy, způsobem větvení připomínající malé smrky. Tak vznikla většina svícnovitých a kandelábrovitých smrků, jejichž vzhled se vymyká zřetelně představě o tom, jak má smrk vypadat. Asi nejhezčí ukázkou takového stromu v Karlovarském kraji je památný Smrk pod Ovčím vrchem v pastvině nad rybníkem Dornákem u Tachovské Huti na Třísekersku (Michálek 2008).

V souvislosti s hledáním krále je zajímavá i skutečnost, že v současnosti nejmohutnější jednodmenný smrk v České republice se vypíná uprostřed pralesovité rezervace Diana u Rozvadova v Českém lese (Michálek, Uhlík et Tréglér 2015). V roce 2017 dorostl obvodu kmene 517 cm (měřeno ve výšce 130–150 cm) a výšky 48 m. ■

Literatura:

- Michálek J. (2006): Velké smrky Karlovarského kraje. – Sborník chebského muzea 2005: 164–186.
- Michálek J. (2008): Přehled starých a památných stromů Dyleňského lesa. – Arnika, 2/2008:22–31.
- Michálek J. (2014): Památné stromy Karlovarského kraje. – Karlovarský kraj, 96 pp.
- Michálek J., Uhlík P. et Tréglér M. (2015): Roste v přírodní rezervaci Diana nejmohutnější český smrk? – Český les: příroda a historie 15/2015: 36–40.
- Švandrlík R. (1987): Kynžvartský zámecký park. – Arnika 17: 229–238.

▲ Smrk s hákovitými větvemi v louce proti zámečku na Kladské.
Všechny fotografie Jaroslav Michálek.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ Letošní podzim svými dešti výrazně přispěl k růstu dřevokazných hub na celém území CHKO Slavkovský les. A protože dřevokazné houby mají rády staré a významné stromy, tak v letošním roce vyrostla plodnice korálovce jedlového (*Hericium flagellum*) na významném stromu Lesů ČR, jedli bělokoré v Dolních Lazech. Tento druh korálovce roste v horských polohách, nejčastěji v lesích pralesovitého charakteru. Na jedli spolu s korálovcem rostly plodnice šupinovky jedlové (*Gymnopilus sapineus*).